

ПРИРОДНИЧІ НАУКИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

*Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції*

18 лютого 2016 р.

Міністерство освіти і науки України,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Інститут зоології імені І.І. Шмальгаузена НАН України
Інститут фізіології рослин і генетики НАН України
Природничо-географічний факультет
Кафедра біології та методики її навчання

Природничі науки в системі освіти

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції

м. Умань, 18 лютого 2016 р.

Умань
2016

*Затверджено до друку
вченою радою природничо-географічного факультету
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 10 від 18 лютого 2016 р.)*

Редакційна колегія

Якимчук Р.А. – кандидат біологічних наук, доцент (голова оргкомітету)
Ключко З. Ф. - доктор біологічних наук, професор (головний редактор)
Красноштан І. В. - кандидат біологічних наук, доцент (відповідальний редактор)
Семененко І.В. – викладач (відповідальний секретар), **Коць С. Я.** - доктор біологічних наук, професор, **Акімов І. А.** - доктор біологічних наук, професор член-кор. НАН України, **Містрюкова Л. М.** - кандидат біологічних наук, доцент
Чорна Г. А. - кандидат біологічних наук, доцент, **Сорокіна С.І.** - кандидат біологічних наук, доцент, **Миколайко В. П.** - кандидат сільськогосподарських наук, доцент, **Соболенко Л. Ю.** - кандидат біологічних наук, доцент
Миколайко І. І. - кандидат біологічних наук, **Грабовська С. Л.** – викладач.

Тексти матеріалів опубліковані з максимальним збереженням авторської редакції

П 77 Природничі науки в системі освіти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції 18 лютого 2016 р. м. Умань. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. – 142 с.

В збірнику висвітлені питання новітніх наукових здобутків в біології, географії, хімії, екології та можливостей їх використання в навчально-виховному процесі оновленої національної школи; напрями та перспективні шляхи вирішення екологічних проблем сучасності.

The questions of the latest achievements in Biology, Geography, Chemistry Ecology and the possibilities of their use in the educational process of the updated national school had been clarified in the collection. The directions and promising solutions to environmental problems of today had been grounded.

ЗМІСТ - CONTENTS

НОВІТНІ ЗДОБУТКИ БІОЛОГІЧНОЇ НАУКИ НА ДОПОМОГУ СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

Балабак А. Ф., Пиж'янова А. А.

ЕКОЛОГО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УКОРІНЮВАННЯ І РОЗВИТКУ РІЗНОТИПНИХ СТЕБЛОВИХ ЖИВЦІВ ЧОРНИЦІ ВИСОКОРОСЛОЇ (*VACCINIUM CORYMBOSUM* L.) 6

Балабак О. А., Балабак А. В.

ЕКОЛОГО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЕГЕТАТИВНОГО РОЗМНОЖЕННЯ ФУНДУКА З ВИКОРИСТАННЯМ БІОЛОГІЧНИХ СТИМУЛЯТОРІВ РОСТУ 15

Браславська Д. В.

БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ СУНИЦІ САДОВОЇ У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЧАСТИНІ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ 20

Генчора Т. М., Небикова Т. А.

ІННОВАЦІЙНІСТЬ ОСВІТИ — ОЗНАКА СУЧАСНОСТІ 24

Гуметта Ю. М.

ІНТРОДУКЦІЯ – ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ БІОРИЗНОМАНІТТЯ ТА ПРОДУКТИВНОСТІ ЛІСІВ 27

Кирилюк В. П.

ДО МЕТОДИКИ ВИЗНАЧЕННЯ ВОДОСПОЖИВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР 30

Грабовська С. Л.

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ХИЖИХ КЛІЩІВ ФІТОСЕЇД В МІСЬКИХ РОСЛИННИХ АСОЦІАЦІЯХ 34

Косар К. П.

ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ВИДІВ ТА ФОРМ РОДУ PRUNUS L. У ДЕКОРАТИВНОМУ САДІВНИЦТВІ 37

Красноштан В. І.

БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ ТА РЕПРОДУКТИВНОГО РОЗВИТКУ ПЕРЦЮ ЧИЛІ (*CAPSIUM FRUTESCENS*) 42

Красноштан І. В.

ЗМІНИ ВМІСТУ ФОСФОРУ В ЛИСТІ ВЕРГІНІЛЬНИХ КУЛЬТУР *QUERCUS ROBUR* L. ВНАСЛІДОК СТИМУЛЮВАННЯ РЕПРОДУКТИВНОГО ПРОЦЕСУ 46

Кученко А. А., Діоденко І. П.

ОСНОВНІ ГЕОБОТАНІЧНІ І ПОПУЛЯЦІЙНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ — ДОСВІД ЛІТНЬОЇ ШКОЛИ МАН В НАЦІОНАЛЬНОМУ ДЕНДРОЛОГІЧНОМУ ПАРКУ «СОФІЇВКА» НАН УКРАЇНИ 49

<i>Люленко С. О.</i>	ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ ЯК ПРОВІДНА УМОВА ЗБЕРЕЖЕННЯ І ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я	53
<i>Масловата С. А.</i>	ЕКОЛОГІЧНІ ТА БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИДІВ РОДУ <i>Ulmus</i> L. ТА ЇХ ДЕКОРАТИВНИХ ФОРМ	56
<i>Миколайко В. П.</i>	ПРОДУКТИВНІСТЬ МАТОЧНИХ РОСЛИН ЦИКОРІЮ КОРЕНЕПЛІДНОГО ЗАЛЕЖНО ВІД ЇХ ГУСТОТИ І РІВНОМІРНОСТІ РОЗМІЩЕННЯ	60
<i>Миرونюк Т. М.</i>	УРОК БІОЛОГІЇ У СТРУКТУРІ ЗДОРОВ'Я ЗБЕРІГАЮЧОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	64
<i>Містрякова Л. М.</i>	СУЧАСНИЙ СТАН ЗИМУЮЧОЇ ОРНИТОФАУНИ ПРИМІСЬКИХ ЛІСОВИХ МАСИВІВ НА ПРИКЛАДІ АГРОБІОСТАНЦІЇ УМАНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	68
<i>Осінов М. Ю., Осінова А. А.</i>	ТОПАРНЕ МИСТЕЦТВО В СУЧАСНІЙ ЛАНДШАФТНІЙ АРХІТЕКТУРІ	70
<i>Поліщук В. В., Варлаценько Л. Г.</i>	ОСОБЛИВОСТІ РОЗМНОЖЕННЯ СТЕБЛОВИХ ЖИВЦІВ СОРТІВ ЖИМОЛОСТІ ЇСТИВНОЇ (<i>LONICERA CAERULEA</i> VAR. <i>EDULIS</i> TURCZ. EX HERDER)	72
<i>Семененко І. В.</i>	ДЕКОРАТИВНІ ОЗНАКИ ІНТРОДУКОВАНИХ СОРТІВ <i>HIBISCUS SYRIACUS</i> L. В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНОГО ДЕНДРОПАРКУ "СОФІЇВКА" НАН УКРАЇНИ	79
<i>Соболенко Л. Ю., Міщук О. П.</i>	ДЖЕРЕЛА ІНФІКУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ ПСУВАННЯ КНИГ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ УМАНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ	83
<i>Соляр С. О.</i>	ФОРМУВАННЯ АСИМІЛЯЦІЙНОЇ ПОВЕРХНІ ТА РЕПРОДУКТИВНИХ ОРГАНІВ СОРТОПІДЩЕПНИХ КОМБІНУВАНЬ ЯБЛУНИ НА АБС УНІВЕРСИТЕТУ	88
<i>Сорокіна С. І., Андрієнко О. Д.</i>	ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ АНАТОМІЇ ТА ФІЗІОЛОГІЇ ЛЮДИНИ	91
<i>Чопенко О. В.</i>	БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЕГЕТАЦІЇ ТА ФІЗІОЛОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЮ КАРТОПЛІ (<i>SOLANUM TUBEROSUM</i>)	96

Чорна Г. А., Скакун В. О.

РІДКІСНІ ТРАВ'ЯНИСТІ РОСЛИНИ ПРИРОДНОЇ ФЛОРИ У СКЛАДІ
КУЛЬТУРФІТОЦЕНОЗІВ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ
УКРАЇНИ (м. Умань Черкаської обл.)

100

ГЕОГРАФІЯ: НАУКА І ОСВІТА

Максютов А. О., Підгородецька О.В.

ГЕОГРАФІЯ КУЛЬТУРИ: ДЕФЕНІЦІ ТА ЗМІСТ

106

Ситник О.І., Трохименко Т.Г.

ВПЛИВ КЛІМАТИЧНИХ УМОВ НА ТРАНСПОРТ ЧЕРКАСЬКОЇ
ОБЛАСТІ

110

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ХІМІЧНОЇ ОСВІТИ В ХХІ СТОЛІТТІ

Валуєк В.Ф.

ГЕНЕЗИС ТЕОРЕТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ ПРО СТРУКТУРНУ
ОРГАНІЗАЦІЮ ОРГАНІЧНИХ РЕЧОВИН ТА ЇЇ РІВНІ

117

Горбатюк Н.М.

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ПРИ ВИКЛАДАННІ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

122

ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ

Гунчаренко Г. Є., Берчак В. С.

ГОСПОДАРСЬКЕ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ МАЛИХ РІЧОК

125

Задорожна О. М.

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ДО
ПРИРОДООХОРОННОЇ РОБОТИ

128

Соваєра С. В., Душечкіна Н. Ю.

ВИКОРИСТАННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ МАЛИХ РІЧОК

133

Щетина М. А., Щетина С. В.

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ
ВИРІШЕННЯ В УКРАЇНІ

137

СУЧАСНИЙ СТАН ЗИМУЮЧОЇ ОРНІТОФАУНИ ПРИМІСЬКИХ ЛІСОВИХ МАСИВІВ НА ПРИКЛАДІ АГРОБІОСТАНЦІЇ УМАНЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Зимуючі птахи на Черкащині – явище досить цікаве і складне. З одного боку тут на зиму залишаються птахи, які можуть спокійно переживати холодні, несприятливі умови зими, з іншого – птахи, які в цей же зимовий час можуть вільно добувати собі найрізноманітніший корм. Якщо розглядати зимуючих птахів з точки зору їх пристосування до низьких температурних умов, то можна помітити, що тут залишається багато типових птахів-дуплогніздників. Це – синиця велика, повзик, різні види дятлів, польовий горобець тощо.

Об'єктом наших досліджень були домінуючі види зимуючої орнітофауни приміських лісових масивів на прикладі агробіостанції Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини та прилеглих територій, окремі питання їх біології, поширення, ролі у природі та житті людини. Звичайними зимуючими птахами приміських лісових масивів є горлиця садова (кільчаста), ворона сіра, синиця велика [2]. Чисельність цих птахів невисока. Великі синиці взимку ведуть себе досить цікаво. З посиленням холодів синиці утворюють досить значні за чисельністю щільні групи, і тоді їх можна бачити серед старих

дерев в лісі під корою, коли розшукують їжу або на подвір'ях, де для них встановлені годівниці.

Найбільш поширеними серед зимуючих є такі види, як: грак та горобець польовий. Досить типовими, хоча і нечисленними мешканцями лісів серед птахів є великий строкатий та сивий дятли. Щорічно взимку, особливо в холодну снігову погоду, нашу територію відвідують снігурі та омелюхи. Причому їх чисельність буває досить високою. Так взимку 2015 року на маршруті нами було відмічено 23 особини снігурів та 25 особин дроздів-омелюхів. В цілому зимуючі птахи приносять значну користь. Вони і взимку знищують зимуючих під корою, під листям та в інших місцях шкідливих комах, їх яйця, лялечок, личинки тощо (особливо це проробляють синиці та дятли), поїдають насіння бур'янів. І, що, можливо, саме головне – зимуючі у населених пунктах птахи мають виключне естетичне значення [1]. У зв'язку із зміною клімату, вирубкою лісів на території Черкаської області, погіршенням умов зимівлі птахів, труднощами проведення польових досліджень, важко визначити чисельність та видовий склад птахів не тільки нашого краю, а й європейської частини материка. Тому, підгодівля і принадження птахів до території досліджень, вносить, хоч і невеликий, локальний вклад, у збереження видової різноманітності, проте дає можливість спостерігати за поведінкою птахів, виховує розуміння єдності людини та природи, турботу про тих, хто її потребує, екологічне мислення та свідомість, розвиває навички спостереження та дослідження.

Результати досліджень сприятимуть поглибленню загальнобіологічних знань у майбутнього викладача. Залучення до орнітологічних досліджень школярів та студентів послужить вагомим внеском у справу виховання у них любові до природи, до рідного краю.

Список використаних джерел

1. Воїнственський М.А. Деякі цікаві орнітологічні знахідки // Труды Зоологічного музею Київського університету, 1941, т.1.
2. Коваль Н.Ф. Птицы дендропарка «Софиевка». – Киев: УСХА, 1990. – 107 с.